

แนวทางการปฏิบัติงาน (SOP) ของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒

แนวทางการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒
ในหมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๗๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และถ้าการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปก็ได้

(๓) ยึดหรืออายัดบรรดาเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

(๔) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) สั่งให้บุคคลใด ๆ ออกจากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร หรืองดเว้นการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๗๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๕ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๒. กรณีพบผู้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข การอนุญาตให้ศึกษาวิจัยสมุนไพรควบคุม หรือ จำหน่าย ส่งออก หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา) เพื่อการค้า

๒.๑ กรณีที่สถานประกอบการไม่ได้รับอนุญาต ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ เข้าไปในสถานประกอบการในระหว่างที่เปิดทำการ

๒.๑.๒ แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยแสดงบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประกาศกำหนด

๒.๑.๓ ขอให้...

๒.๑.๓ ขอให้สถานประกอบการแสดงใบอนุญาต หากไม่สามารถแสดงใบอนุญาตได้ ให้ประธานเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อทำการจับกุมพร้อมแจ้งข้อกล่าวหา ในข้อหาจำหน่ายสมุนไพรรักษาโรคโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้กระทำผิดจะมีโทษตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๑.๔ ดำเนินการยึดข้อดอกกัญชา หรืออายัดบรรดาเอกสาร หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

- ๑) ข้อดอกกัญชาพร้อมบรรจุภัณฑ์ที่จำหน่าย
- ๒) อุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายข้อดอกกัญชา เช่น อุปกรณ์ชั่งตวง ป้ายบัญชีรับเงิน ป้ายโฆษณา ป้ายราคา เป็นต้น
- ๓) ภาพถ่ายสถานที่จำหน่ายในมุมกว้างที่ครอบคลุมตัวร้านและสถานที่ใกล้เคียง
- ๔) ภาพถ่ายของกลางที่ตั้งอยู่ในสถานที่จำหน่ายขณะเข้าดำเนินการ
- ๕) บันทึกภาพเคลื่อนไหวขณะทำการตรวจยึด
- ๖) บันทึกภาพเคลื่อนไหวตลอดระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อนำส่งพนักงานสอบสวน

สอบสวน

๒.๑.๕ จัดทำบันทึกจับกุม และดำเนินการตามกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อส่งผู้ต้องหาให้อัยการฟ้องต่อศาล

๒.๑.๖ แจ้งผลการดำเนินคดีให้ผู้อนุญาตทราบ (อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่ต่างจังหวัด) เพื่อบันทึกเป็นข้อมูลในฐานข้อมูลต่อไป

๒.๒ กรณีที่สถานประกอบการนั้นมีใบอนุญาตถูกต้อง จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการอนุญาตตามประเภทของใบอนุญาตดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ เข้าไปในสถานประกอบการในระหว่างที่เปิดทำการ

๒.๒.๒ แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยแสดงบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประกาศกำหนด

๒.๒.๓ ขอให้สถานประกอบการแสดงใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาต และตรวจสอบความถูกต้องของใบอนุญาต ในแอปพลิเคชันทางรัฐ โดยอ้างอิงจากเลขที่ใบอนุญาต

๒.๒.๔ หากสถานประกอบการได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย ให้ตรวจสอบว่าสถานประกอบการดำเนินการถูกต้องตามเงื่อนไขใบอนุญาตหรือไม่ โดยแยกประเภทใบอนุญาตดังนี้

(๑) ใบอนุญาตให้ศึกษาวิจัยสมุนไพรรักษาโรค

๑) ให้นำรายงานผลการศึกษาวิจัยสมุนไพรรักษาโรคให้ทราบอย่างน้อยปีละครั้ง และเมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัยแล้ว ให้นำรายงานผลการศึกษาวิจัยพร้อมทั้งผลสรุปที่ได้จากการศึกษาวิจัยต่อผู้อนุญาต

๒) จัดทำ...

๒) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มา การนำไปใช้ และจำนวนที่เก็บไว้ ณ สถานประกอบการ และให้รายงานข้อมูลนั้นต่อนายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง

(๒) ใบอนุญาตให้ส่งออกสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า

๑) ให้แสดงใบอนุญาตให้ส่งออกสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า ณ สถานที่ประกอบการ

๒) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มา การนำไปใช้ และจำนวนที่เก็บไว้ ณ สถานประกอบการ และให้รายงานข้อมูลนั้นต่อนายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง

๓) แจ้งรายละเอียดการส่งออกต่อผู้อนุญาตเป็นรายครั้ง

(๓) ใบอนุญาตให้จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า

๑) ให้แสดงใบอนุญาตให้จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า ณ สถานที่ประกอบการ บริเวณด้านหน้าที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

๒) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มา การนำไปใช้ และจำนวนที่เก็บไว้ ณ สถานประกอบการ และให้รายงานข้อมูลนั้นต่อนายทะเบียนตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

๓) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม ให้กับผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๔๖ หรือไม่ได้รับใบสั่งจ่ายจากผู้ประกอบวิชาชีพ

๔) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า ให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี สตรีมีครรภ์ หรือสตรีให้นมบุตร นักเรียน นิสิตหรือนักศึกษา เว้นแต่เป็นการจำหน่ายโดยมีใบสั่งจ่ายจากผู้ประกอบวิชาชีพ ฯ

๕) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุมเพื่อการสูบในสถานที่ประกอบการ เว้นแต่ การจำหน่ายตามข้อ ๓ (๕) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุมจากแหล่งที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการเพาะปลูก และการเก็บเกี่ยวที่ดี

๗) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือสินค้าที่แปรรูปจากสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า ผ่านเครื่องจำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ (Vending Machine) ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์

๘) ห้ามโฆษณาสมุนไพรควบคุมในทุกช่องทางเพื่อการค้า

๙) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือสินค้าที่แปรรูปจากสมุนไพรควบคุม เพื่อการค้า ในวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก

๒.๒.๔ หากพบว่าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต ฯ เจ้าพนักงานตำรวจในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ดำเนินการตามแบบการตรวจสถานที่ ที่กรมกำหนด พร้อมแนบหลักฐานภาพถ่าย พฤติการณ์ที่ปรากฏ และรายงานให้ผู้อนุญาต ฯ (อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ) เพื่อมีคำสั่งทางปกครองให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ฯ แล้วแต่กรณี

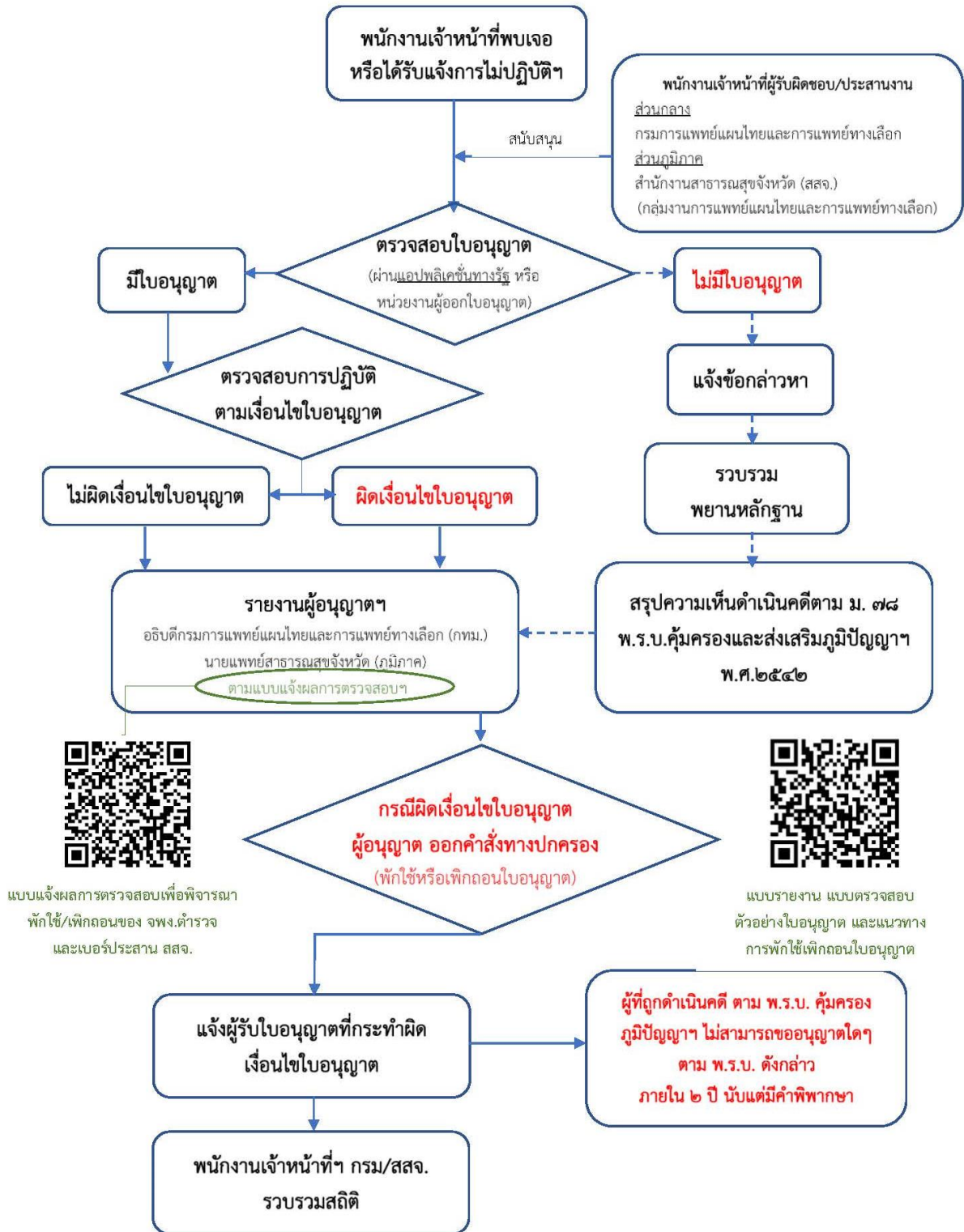
๒.๒.๕ กรณีที่สถานประกอบการใดถูกพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการรายนั้นจะไม่สามารถดำเนินกิจการได้ในระหว่างระยะเวลาการถูกพักใช้ใบอนุญาต หากฝ่าฝืนจะถือว่าประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตมีโทษตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๒.๖ การติดต่อประสานงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถติดต่อประสานงานแยกตามพื้นที่ ดังนี้

๑) ส่วนกลางพื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงได้ที่ กองกัญชาทางการแพทย์ อาคาร ๓ ชั้น ๗ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐ ๒๕๙๑ ๗๐๐๗ ต่อ ๓๗๐๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : hscsdta@gmail.com

๒) ส่วนภูมิภาคสามารถติดต่อประสานงานได้ที่กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่จังหวัดนั้น

แผนผังแนวทางการปฏิบัติงาน (SOP) ของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒

แบบแจ้งผลการตรวจสอบเพื่อพิจารณา
พักใช้/เพิกถอนของ จพท. ดำรวจ
และเบอร์ประสาน สสจ.

แบบรายงาน แบบตรวจสอบ
ตัวอย่างใบอนุญาต และแนวทาง
การพักใช้เพิกถอนใบอนุญาต

โดย กองกัญชาทางการแพทย์ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โทร. ๐ ๒๕๙๑ ๗๐๐๗ ต่อ ๓๗๐๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : hcscdtam@gmail.com